

Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein

Betreft: Advies Omgevingsprogramma Vrije Tijd

Datum: 12 augustus 2026

Contact: h.bakker@nieuwegein.nl

Geacht college,

Hierbij ontvangt u het gevraagde advies voor het Omgevingsprogramma Vrije Tijd. Met dit programma voorziet Nieuwegein in de behoefte het aanbod voor vrijetijdsvoorzieningen zo aantrekkelijk mogelijk te maken. De geformuleerde ambitie is groot: *“een stad die bruist van activiteit, ontmoeting en beleving. Nieuwegein is daarmee een gezonde, sociale en gastvrije stad, waar vrijetijdsbesteding bijdraagt aan de kwaliteit van leven voor iedereen.”*

Om de stap naar uitvoering te kunnen maken, mag het plan wat ons betreft minder algemeen en (dus) concreter. Sluit aan bij wat er al is en benut mogelijkheden beter en efficiënter. Veel voorzieningen zijn er al, wat nodig is, is deze nog beter met elkaar in verbinding te brengen en daarmee de toegankelijkheid, bruikbaarheid en maatschappelijke meerwaarde te vergroten.

Toegankelijkheid

In de uitwerking zal met name een laagdrempelige deelname aan sportieve en culturele activiteiten voorop moeten staan, zodat echt iedereen kan deelnemen en niet slechts een beperkte groep. Fysieke en psychische beperkingen mogen deelname niet in de weg staan. Maak hierbij gebruik van de adviezen die het inclusiepanel kan geven en volg deze adviezen zo veel mogelijk op. Ook financiële beperkingen kunnen worden weggenomen door de mogelijkheden de Stadspas optimaal te benutten en uit te breiden voor de regio.

Om iedereen te laten meedoen, is het van belang dat de gemeente zich in het hele plan sterk opstelt en de regie op zich neemt. We creëren daarbij als vanzelf meer ontmoetingen, die goed zijn voor ons welzijn en zelfvertrouwen en voorzien in de behoefte van zowel jeugd én ouderen.

In de mobiliteit is het van belang verder te kijken dan de bagagedrager. Het is goed fietsveilige routes te ontwikkelen voor de inwoner met bewegingsbehoefte of met een kleine beurs, maar ook de auto is een onmisbare schakel voor vele ouderen of mensen die minder goed ter been zijn. De auto helpt hen in hun mobiliteit, en is nodig om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Dat draagt bij aan een vermindering van de zorgvraag en haalt mensen uit de eenzaamheid. Er zal hiervoor moeten worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor alle inwoners.

Daar waar fietsers en auto's elkaar kruisen moet actiever aan verkeersveiligheid worden gewerkt.

Bruikbaarheid

Laat ook de kansen om kleinschalige evenementen aan elkaar te koppelen niet liggen. Bijvoorbeeld met fietsroutes of openbaar vervoer. Juist de kleinschalige evenementen zijn laagdrempelig en aantrekkelijk voor jong en oud. Een bredere ondersteuning voor die kleinschalige evenementen is gewenst; niet alleen in financieel opzicht, maar ook in ondersteuning bij de praktische uitvoering. Verklein de administratieve rompslomp; nu is de route om een vergunning aan te vragen meer een ontmoedigingsbeleid. De hele papierwinkel moet hier drastisch worden verkleind. Tevens lijkt ons de inzet van wijkcoördinatoren belangrijk om de verbinding te leggen waar dat ondersteunend werkt.

Voor de plannen rond vrijetijdsvoorzieningen zijn vele gesprekken gevoerd met betrokken partijen, waaronder jongeren en ondernemers, maar zeker niet alle mogelijke partners zijn betrokken, denk aan de Middengaarde en cultuurcentrum de Partner en diverse andere potentiële partners in de vrije tijdssector. Mogelijk kan voor de volgende fase op een rij worden gezet welke gesprekpartners kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelen van de gemeente.

Om te kunnen voorzien in de bestaande behoeften kunnen (sport-)verenigingen en culturele instellingen naar ons idee niet buiten de plannen voor vrije-tijdsbeleving worden gehouden, zeker als inwoners aangeven dat met name het aanbod voor uitgaan en culturele activiteiten beperkt is. De verenigingen vormen een wezenlijk onderdeel van onze Nieuwegeinse gemeenschap en juist de kracht die zij kunnen genereren is noodzakelijk om in de uitvoeringsfase de gewenste doelstellingen te bereiken. Bij de voorgestelde maatregelen worden verenigingen overigens wel genoemd, maar in de mogelijkheden om activiteiten te kunnen organiseren stuiten deze in de praktijk op belemmeringen, waarbij de regelgeving (sport)verenigingen benadeelt ten opzichte van vergelijkbare voorzieningen.

Bij de analyse van sterke en zwakke punten komt naar voren dat vrijwilligers moeilijk te vinden zijn. Dit hangt naar onze overtuiging samen met de beperkingen die aan verenigingen worden opgelegd, in bijvoorbeeld de subsidievoorwaarden of vergunningverlening. Verenigingen krijgen bovendien nieuwe concurrentie (zie 8.4.2.) van commerciële externe partijen terwijl zij tegelijkertijd via het vergunningstelsel worden beperkt in hun bewegingsvrijheid vanwege het gevaar een concurrent te zijn voor commerciële partijen. Duidelijk is dat afstemming hier noodzakelijk is. Doen we dat goed dan kan het juist versterkend werken. Breng partijen samen.

Maatschappelijke meerwaarde

De belangrijkste verbinding die wij zien, ligt bij de ontwikkeling van de jeugd. Veel gemeentelijk beleid gaat over de spanning die staat op alles wat met (op-)groeien te maken heeft. Of het nu taalontwikkeling is of opleiding in het algemeen, leefbaarheid en veiligheid of gezondheid in onze stad op de lange termijn: cruciaal is de jeugd te ondersteunen en verder te brengen.

We pleiten er dan ook voor de jeugd actief te betrekken in de verdere uitwerking van het programma. We moeten niet alleen vóór de jeugd denken, maar samen met hen. Geef de jeugd de kans ideeën uit te werken. Dit zou op vele manieren concreet vorm kunnen krijgen, wij zien bijvoorbeeld in een car-meeting voor ons, georganiseerd voor het ROC automotive of een proeverij door ROC Horeca. De vrije tijdssector biedt kansen voor

werk voor de jeugd. Dat vergroot hun ontwikkelkansen en helpt het midden- en kleinbedrijf aan goede medewerkers. Het is een wederzijds belang. Een concrete uitwerking verdient daarnaast het vergroten van het aantal stageplaatsen en uiteindelijk ook werkplekken in de vrije tijdssector, met daarbij een goede begeleiding door de ondernemers. Het aanbod aan voorzieningen is nu nog beperkt. Zo is er een schreeuwend tekort aan avond-horeca. Ontwikkeling is daarnaast nog mogelijk als het gaat om informatie over evenementen en mogelijkheden voor recreatie. Denk aan een flexibele jaarkalender waarmee Nieuwegein en de Lekstroomregio positiever en sterker op de kaart wordt gezet.

In onze waterrijke omgeving laten we wellicht nog wat ontwikkelingsmogelijkheden liggen voor de regio, met mogelijk boottochten of wandel- en fietsroutes langs het water met leuke aanlegplaatsen of stopplaatsen in de centra. 'Stad van water en erfgoed', kan samen met Vianen en IJsselstein een mooie agenda bieden.

Meerwaarde kan verder gehaald worden door het maken van veilige kleine speelvoorzieningen voor de jongste jeugd binnen de zorgcirkels die dit nog niet hebben. Makkelijk bereikbaar, ook voor minder validen. Het voorziet in een duidelijke behoefte van veel kinderen en ouders/grootouders.

Parkhout is het grootste binnenstedelijke park van Nederland. Met de ontwikkeling van een evenemententerrein daar maken we ons grote zorgen over de aantasting van de kwaliteit van het park, omdat ook de aanleg van aan-en afvoerroutes een grote belasting zijn. Elders in Nieuwegein zijn er ook prima mogelijkheden. Daarbij kan gekeken worden naar de ontwikkeling van Groot Merwede. De sportterreinen moeten worden verplaatst en de inbedding van een nieuw evenemententerrein is daar nu wellicht beter mogelijk zonder het bestaande Parkhout geweld aan te doen, bovendien tegen aanmerkelijk lagere kosten. Een beter uitgewerkte definiëring van "kleinschalige festivals" en "natuurbehoud en toegankelijkheid" kunnen richtinggevend zijn.

Krachten benutten

Wat de Adviesraad Sociaal Domein voor zich ziet, is dat met alle mogelijk betrokken partners, inclusief die van buurthuizen en verenigingen, aansluitend op de krachten die er al zijn, Nieuwegein voor onze inwoners én voor bezoekers aantrekkelijk(er) op de kaart wordt gezet. Geld van derden (toerismesector) kan bijdragen aan een gezonde financiering.

Bij het voeren van gesprekken over de uitvoering van de plannen, is het daarom zaak om naast het onderwijsveld ook het midden- en kleinbedrijf te betrekken. De kracht van het zakelijk denken kan onzes inziens meer worden benut, voor Nieuwegein én de andere Lekstroomgemeenten, zodat de som der delen meer wordt dan het geheel. Samenwerking met de omliggende gemeenten is in het plan nog onderbelicht. De inbreng van het plaatselijke en regionaal zakelijk denken lijkt ons zeer relevant in de praktische uitwerking van het programma.

We kijken uit naar een concreet uitvoeringsprogramma en blijven, als altijd, graag hierin meedenken.